

Letošnja proizvodnja prodana

V »Iliriji« racionalno gospodarijo in jih reforma ni presenetila

Tovarna »Ilirija« v Ljubljani sodi po svojem bruto produktu med srednje velika podjetja, po številu zaposlenih pa med manjša. Ko je imela »Ilirija« največ zaposlenih, jih je bilo 261. Letos pa jih imajo 20 manj kot lani, ker vodijo v zaposlovanju tako politiko, da ne najemajo novih delavcev, če kdo zapusti podjetje. Vzeli zaposleni s stroji, letos pa so tudi del ljudi iz administracije premestili v neposredno proizvodnjo. Za »Ilirijo« je značilno, da nima niti dinarja kredita in tudi vso letošnjo proizvodnjo ima prodano. To, da ni obremenjena z anuitetami in da nima težav s prodajo, pa je velika prednost ob uveljavljanju gospodarske reforme.

Reforma tovarne »Ilirija« ni mogla presenetiti. Že doslej so skrbno gospodarili in živeli od dela brez vsakršnih »stricov«. Po produktivnosti je »Ilirija« prekašala sorodna podjetja, ker je znala iskati notranje rezerve in zniževati režijske stroške. Vendar sodijo, da so v režiji še vedno rezerve.

Do leta 1959 so bili taki delovni sistemi, da podjetju ni ostalo veliko sredstev; po tem letu pa je položaj izboljšal in v »Iliriji« so napravili dolgoročen plan rekonstrukcije, da napravijo iz podjetja, ki je bilo pred vojno pravzaprav obrtna delavnica z desetinami zaposlenimi, moderno tovarno. Po načrtih naj bi bila rekonstrukcija končana leta 1970. Sredstva za rekonstrukcijo zbirajo sami in niso doslej najemali kreditov. Doslej so gradili po načrtih, prva etapa je za njimi, sedaj pa bo, kot pravijo, malo zastoj, kar pomeni, da čimprej nadomestijo razvednotena osnovna sredstva. Ilirija se obračaja tudi obratna sredstva, kar pa je v dobrih meri zaslug sistematičnega operativnega planiranja in kontrole nad gibanjem obratnih sredstev, gotovih izdatkov, reprodukcijskega materiala in salidov kupcev. Od leta 1957 do lanskega leta je »Ilirija« podražila svoje izdelke le za 2 odstotka. Kolektiv je bil močno zavzet vseskozi za povečanje produktivnosti in ekonomičnosti poslovanja, imeli pa so tudi solidne dobavitelje, ki zveče niso darovali blaga. Tako je »Ilirija« postopoma večala tudi osebne dohodke v skladu s svojo produktivnostjo tako, da sedaj ob reformi valorizacija osebnih dohodkov niti ne pride v poštev. Kolikor ustvarijo, toliko delijo, to je načelo, ki ga poudarja naša gospodarska reforma.

Letos bo »Ilirija« ustvarila okrog 3 milijarde din celotnega dohodka. Kako se je večala proizvodnja, pa naj govore številke: leta 1960 je »Ilirija« izdelala 477 ton kosil, letos jih bo 1000 ton; proizvedeno kremo za čevlje je povečala od 500 na 850 ton, sveč od 200 na 360 ton, kozmetičnih preparatov je izdelala leta 1960 150 ton, letos jih bo 500 ton. Leta 1957 je znašal celoten dohodek 800 milijonov, lani 2,3 milijarde, in to domala ob nespremenjenih prodajnih cenah in ob istem številu zaposlenih. Delitveno razmerje je bilo lani v »Iliriji« 34 za osebo, dohodek in 46 za sklade. Lani so imeli na skladih 203 milijone.

Letos so od januarja do 22. marca povečali prodajne cene povprečno za 10 odstotkov, ker se je podražila predvsem embalaža. Cena izdelkov tovarne »Ilirija« se protiformirajo, vendar jih ob začetku izvajanja reforme ni so podražili in so obdržali tudi dotedanje prodajne pogoje. Ta poteza je natekla na zelo ugoden odziv na trgu.

Ljudje vse bolj cenijo denar

V Savinjski dolini dovolj obiralcev hmelja

Na kmetijskem kombinatu Zalec pravijo, da je letos veliko obiralcev hmelja, kolikor jih lahko največ sprejmejo. Lani so dobili iz Celja le 60 obiralcev, letos pa jih je več sto. Tudi iz oddaljenih krajev je prišlo več obiralcev kot lani. Z odraslimi, zlasti s starši, je prišlo tudi precej takih otrok, ki še niso dokončali osnovne šole.

Ko smo se z obiralci menili, zakaj jih je letos prišlo toliko, je mlajši mož povedal: »Ljudje vse bolj cenijo denar. Menimo, da bo stabilizacija gospodarstva naredila naš zaslužek vse bolj vreden, kot je bil prejšnja leta.« Povedal je še, da pri stalnejših cenah, ki jih pričakujejo ljudje raje varujejo, če zaslužka ne potrebujejo takoj za razne nakupe, kot prejšnja leta, ko so cene rastle iz dneva v dan. Zato tudi raje delajo, da denar zaslužijo.

Obiralce hmelja je letos pritegnilo tudi dobro plačilo in druge ugodnosti. Kolektiv kmetijskega kombinata Zalec se je bal, da bo po precejšnjem zvišanju cene blaga od minule jeseni letos težje dobil obiralce hmelja kot prejšnja leta, zato je precej zvišal nagrade za opravljeno delo. Vzlic velikemu »navalu« obiralcev pa mu tega ni žal. Tržne cene hmelja bodo verjetno tako visoke, da bo tudi kombinat prišel na svoj račun. Z večjim številom obiralcev pa bo skrajšal čas obiranja, da tudi tiste hmeljeve kobre, ki jih bodo obrabljali zadnje, ne bodo preveč zrele. Torej bo njihova kakovost boljša.

Ob velikem številu obiralcev hmelja so nekateri začeli ugibati, če ni bolje obrabiti hmelja ročno kot strojno in če ročno obiranje ni cenejša. Na upravni kombinatu pravijo, da nikakor ne. Povečane cene materiala so sicer zvišale stroške strojnega obiranja, vendar ne bolj ali manj kot lani. Če se ne bi morda niti toliko ne — nekatere cene se še vedno spreminjajo — kot so zvišali nagrade obiralcem.

Razen tega se ne smejo pustiti premetiti letošnji izjemni in upati, da bodo tudi v prihodnjih letih enako lahko dobili obiralce kot letos. V pospešenem razvoju gospodarstva na to namreč lahko vpliva mnogo stvari. Ko se kmetijstvo mehanizira, hmeljarstvo ne more biti izjema. Sicer pa obiranje hmelja mehanizirajo tudi v Vojvodini, od koder so poslali v Zalec več ljudi, da so se v prvih dneh obiranja naučili, kako delati s stroji. J. PETEK

V HMELEVIH NASADIH V SAVINJSKI DOLINI je več obiralcev kot prejšnja leta. Foto: Petek

Stanarina — element razširjene reprodukcije

Razgovor z Erminom Kržičnikom o problemih stanovanjske reforme

Na naše uredništvo se obrača precej bralcev z najrazličnejšimi vprašanji s področja stanovanjske reforme. Ljudem marsikaj ni jasno ali pa imajo k celotni problematiki razne pomisleke, predloge in mnenja, seveda pa je ta tematika tudi nasploh zanimiva za slehernega občana. Zato smo se z vrsto aktualnih vprašanj obrnili na Ermina Kržičnika, republiškega sekretarja za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunale zadeve.

VPRAŠANJE: Ali bi lahko na kratko označili bistvo stanovanjske reforme v sklopu splošne gospodarske reforme?

ODGOVOR: Temeljna značilnost stanovanjske reforme je v tem, da sredstva za gradnjo ne bomo več zbirali kot stanovanjski prispevek v stanovanjskih skladih, temveč s stanarno. Začasno bo stanovanjski prispevek ostal delom skupne porabe in namenjen za stanovanjsko gradnjo in se bo pozneje zili v osebni dohodek. Poudarek je torej na podjetniški in ne na družbeni akumulaciji. Stanarina postane tako objektivni stanovanjski strošek in vsebuje tudi element razširjene reprodukcije.

Običinski stanovanjski skladi prenehajo posloovati kot taka, njihove obsejane sredstva pa prevzamejo banke.

Stanovanjska reforma, če na kratko povzamemo, daje posamezniku: občanu, proizvajalcu in delovnim kolektivom status objektivnega cinitelja pri odločanju o gradnji oziroma nakupu stanovanja na eni strani, po drugi strani pa postavlja stanarino v objektivne materialne stroške in razširjene reprodukcije. Stanarina postane cena stanovanjske storitve. V tem je bistvo stanovanjske reforme.

VPRAŠANJE: V katerih fazah se bo reforma razvijala in kaj vsaka posamezna faza pomeni za potrošnika oziroma stanalca?

ODGOVOR: Izvajanje stanovanjske reforme lahko opredelimo v dva delovna stopnja.

1) Revalorizacija stanovanj in poslovnih prostorov, — določanje polne stanarine oziroma najemnine za poslovne prostore.

Oba postopka moramo izvesti še letos.

Revalorizacija stanovanj pomeni popravek njihove vrednosti. Znano je, da so cene stanovanj od zadnjega revaloriziranja (1960) do letos nenehno rasle. Stanarina, ki jih določa, postane podlaga vrednosti stanovanjskih objektov, so prav tako raste. Nastalo je nevrzdno stanje, ko so stanovalci v novejših hišah plačevali višje stanarine ne zaradi boljše kvalitete stanovanj, temveč zaradi inflacije. Ta nesorazmerja imenujemo »dvojni stanarini«.

Pri revalorizaciji gre torej za odpravo »dvojnih stanarin«. Pri revalorizaciji gre torej za odpravo »dvojnih stanarin«. Pri revalorizaciji gre torej za odpravo »dvojnih stanarin«.

2) Temeljni zakon o gospodarnosti v stanovanjskih hišah in v družbeni lastini obravnava vprašanje tako imenovanega stanovanjskega podjetja in stanarine. Stanovanjsko podjetje po gospodarsko iz graditvi nova stanovanja. Tudi ta zakon zahteva republiške predpise. V zvezi s stanovanjskim podjetjem se odprava obilica problemov, ki se jih sedaj ne bi dotaknili, saj bi prekoračili obseg zastavljenega vprašanja.

3) Zakon o prenehanju veljave zakona o financiranju stanovanjske gradnje ureja vprašanje izravnice občinskih stanovanjskih skladov.

Pri prenehanju poslovanja 31. decembra letos, njihove obveznosti in dohodke iz anuitet in obresti pa prevzame banka, ki jo določi prizadeta občinska skupščina.

4) Zakon o obveznem izločanju sredstev delovnih organizacij in delovnih skupnosti za subvencioniranje stanarin.

Malo prej sem govoril o subvenciji, ki naj polkrepi razvoj stanovanjskega in polno stanarino. Sredstva za subvencijo bomo črpali iz 4% stanovanjskega prispevka, ki od 1. januarja 1966 ostane delovnim organizacijam. Leto bodo del tega prispevka izločili za subvencijo. Kolikšen bo ta del? Tega določi občinska skupščina.

(Nadaljevanje)

SKLAD ZA KOMUNALNO UREJANJE ZEMLJIŠČ

OBČINE LJUBLJANA-SIŠKA LJUBLJANA, Celovška cesta 87

pradi rušenja naslednje objekte:

- a) stanovanjsko hišo ob Celovški cesti 112
- b) stanovanjsko hišo ob Celovški cesti 141
- c) stanovanjsko hišo ob Vodnikovu 174 a

Javna licitacija bo v torek, 7. septembra 1965 za objekt pod a) ob 8. uri, za objekt pod b) ob 9. uri in za objekt pod c) ob 10. uri pred objektom. 7578

GOSTINSKO PODJETJE

Hotel TRIGLAV - Koper

razpisuje delovno mesto

DIREKTORJA

Poleg splošnih pogojev mora kandidat imeti naslednje pogoje: — visoko ali višjo strokovno izobrazbo in vsaj dve leti prakse na vodilnih delovnih mestih v gostinskih stroki — gostinski poslovođa s petletno prakso na vodilnem položaju v gostinskih stroki.

Obvezno znanje italijanščine ter nemščine ali angleščine.

Ponudbe pošljite upravi podjetja.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta. 7567

»SLADKE LUBENICE...« vabijo te dni pridelovalci juba kupce na trgih v Sloveniji, kamor so pripeljali kupe sladkih buč naprodaj. Treba jim je priznati, da so pri tehtanju zelo solidni. Kilogram stane (v Novem mestu) sto din, ena buča pa tehta tudi do pet kilogramov. Največji odjemalcev je med vojniki in otroki, pa tudi starejši domačini se radi osveže s sladkim sadežem. Ta prodajalec (na sliki), doma iz Sremske Mitrovice, je povedal, da je letos prodaja slaba, zlasti če je dež in hladno vreme. No, otrok se pri stojni s bučami vendar ne manjka, prodajalec pa vestno skrbi, da pri tehtanju nihče ni oškodovan.

Foto: P. Romančič

Iz Kopra do Ljubljane 930 dinarjev

S prvim septembrom je tudi avtomatsko prevzelo podjetje glavnik zvišalo tarife v medkrajevnem prometu, kot jih je odobril republiški urad za cene. Povprečno zvišanje je 20%. Od Kopra do Ljubljane bo stala vožnja 930 dinarjev (doslej 780), do Zagreba 2120 (doslej 1820 din) itd. Vožnja od Kopra do Pirana bo po novem stala 220 dinarjev (doslej 180), na mestni progi Semedela-Koper — Tomos pa 40 dinarjev (doslej 30).

S. K.

Včeraj v koprski luki

V Koprski luki so domače ladje »Cavtate«, »Janina«, »Mrava« in »Marko Marulič«, libanonska ladja »Immy« ter ruska ladja »Leningorsk«. Na sidrišču so domači ladji »Dreznica« in »Vareš«, italijanska ladja »Leopardo« in izraelska »Amindase«.

GROSUPLJE

Obvezni vodomeri

Skupščina občine Grosuplje je sklenila, da morajo vsi uporabniki vode iz javnih vodovodov vgraditi vodomere. To morajo storiti najkasneje v enem letu. Računajo, da bodo z uvedbo vodomerov bolj varčevali z vodo. Na območju medobčinskega vodovoda Stična-Trebnje-Dobrič je že digne ugotovljajo, da stee po vodovodu mnogo več vode, kakor pa za zaračunajo potrošnikom. Da bi vodovodi rentabilno poslovali, bi morali občutno zvišati vodnarino in pavšale. Tako bi bili prireditelji tudi tisti, ki porabijo malo vode. V Grosuplju bodo uvedli tudi prispevek za odpadno vodo (kanalizacija). Višina prispevka bo odvisna od uporabljene vode, merjenje s števcem.

M. C.

Solo in pekarno bodo odprli

Prireditve ob bližnjem občinskem prazniku v novogoriški občini

Z delovnimi uspehi, s športnimi in kulturnimi prireditvami bodo prebivalci občine Nova Gorica slavili svoj občinski praznik, ki je vsako leto 9. septembra v spomin na zgodovinske dogodke NOV v septembru leta 1943. Letos ob 20. obletnici osvoboditve bodo svojemu prazniku dali še posebno obeležje.

Dne 4. t.m. bodo v Sempetru pri Gorici slovesno odprli osnovno šolo s 23 oddelki in sodobno telovadnico. V enem izmed solskih oddelkov bodo prvi v občini uvedli celodnevno bivanje otrok v šoli. Dne 9. septembra bodo delovna slavnostna seja skupščine občine Nova Gorica in druge prireditve. Ta dan bodo odprli novo pekarno v Novi Gorici, z zmogljivostjo 1000 kg kruha na uro. Investiralo jo je podjetje »Pecivox« iz Nove Gorice. S tem posebnim objektom se bodo izboljšale peka, oskrba in izbira kruha. Med občinskim praznovanjem bodo slovesno ventilirali tudi gorisko gimnazijo, ki je z dokončno dozidavo in nadzidavo učilnic in kabinetov ostvarila pogoje za ventilacijo. Dne 16. septembra pa bo v Novi Gorici peti jubilejni tradicionalni pohod »Po poteh goriske fronte«, medtem ko bodo 28. septembra v Spodnjem Lukovcu, znanem partizanskem kraju, odkrili spomenik padlim vojakom.

Odkupno ceno sadja znižali

Kmetje se z odkupom KZ Vipava ne strinjajo

Pred nedavnim je kmetijsko-vinarska zadruga iz Vipave začela na veliko nabavljati sadje. Tako so vsak dan v odkupnih postajah in poslovalnicah zadruge odkupili od kmetovalcev mnogo jabolk in hrušk, vendar tudi drugega sadja niso zamenarili. Po največjem odkupu sadja in zelenjave so se izkazale odkupne postaje v Vipavi, Ajdovščini in Dobrvljah.

Vendar se je s ponedelkom (30. VIII.) odkup nekoliko spremenil. Zadruga je imela mnogo sadja, ki pa ga njeni stalni odjemalci niso več hoteli odkupiti v velikih količinah. Ker sadje trenutno niso sprejeti blažje ukrepe, in sicer na škodo kmetovalcev, zakaj znižala je odkupne cene.

Minuli teden so v zadruzi izplačali pridelovalcem sadja 120 din za kg jabolka, ki sodijo v sorto »boskopskega kromarja« in »kanadov« ter 80 din za kg jabolka, ki niso bila niti državi niti lisa. Javna ali običajna zaradi toče. Za jabolka s premerom 6 cm je bila odkupna cena 100 din, medtem ko so bila jabolka, do 5 cm premera po 60 din za kg.

Hruške »viljamovke« so odkupovali po 150 din, ostale pa po 100 din; breskve so bile po 200 oziroma 150 din za kg. Za zelen paradiznik so dobili kmetovalci po 100 din, za vse vrste sliv pa 60—80 din pri kg. Odkupna cena fižola v stroju se je gibala okrog 150 din.

Čeprav so bila merila kmetov, so jih kmetovalci z veseljem upoštevali in prodali res najboljše sadje, saj

MAJŠPERK

Natečaj za novo šolo

Kljub občutnemu znižanju proračuna, ki bo omejilo in celo odložilo precej gradenj na področju šolstva, je skupščina občine Ptuj razpisala natečaj za izdelavo poslopja osnovne šole v Majšperku. Šola v Majšperku je stara in mnogo pretesna za razvijajoči se kraj z dvema tovarnama, zato je bila gradnja nove šole neodložljiva.

Predračunska vrednost razpisanih del je 174.703.000 din. Gradnja naj bi se začela letos oktobra, končana pa bila do konca julija prihodnje leto. V. K.

Oglašajte v DELU

L. ERJAVEC

